

SIMBOL ȘI PREVIZIUNE ÎN OBICEIURILE DE IARNĂ DIN ȚARA CRIȘURILOR

SIMONA BALA*

SYMBOL AND FORECAST WITHIN THE WINTER CUSTOMS IN TARA CRISURILOR (BIHOR COUNTY)

Talking about the romanian forecast customs in Țara Crișurilor, taking in consideration the state border and for a better understanding, we have divided them in two categories, namely: the rituals which refer to the weather forecast and the rituals dealing with finding a mate, accomplishing one's destiny.

Through the old calendars they used to determine the rain forecast for the new year, very important for agriculture, as it was the most important for producing the food. Many beliefs refer to some activities which were forbidden in some days, so that bad weather would be prevented. Weather in some moments such as Christmas, New Year, Boboteaza, Dragobete, the months of the year (February, May), the animals' behaviour (crows, fish, ants and other) and some weather phenomena gave people the possibility to forecast weather.

The cycle of winter holidays was the right moment for weather forecast related to the agriculture works and for those which involved finding one's mate, which was practiced individually or collective in the evening before Bobotează through the custom named Vergel. About this we speak widely, pinpointing the ritual differences about which we have information.

Key words: winter holidays, forecast, agriculture works, destiny, villages in Țara Crișurilor.

Cu prilejul zilelor de început și cel mai mult la sărbătorile de iarnă se alcătuiau calendarele băbești pentru pronosticarea vremii în lunile ce urmau, deoarece acestea aveau adânci semnificații economice. Se demonstrează, o dată în plus, grija oamenilor pentru bunul mers al muncilor lor și pentru rezultatul lor.

Prin aceste calendare bătrânești se determina regimul pluviometric al viitorului an, esențial pentru agricultură, sursa cea mai importantă de procurare a hranei. Calendarul de ceapă pe care-l făceau femeile este răspândit în tot spațiul românesc, folosindu-se și pe plaiurile bihorene pentru determinarea, așa cum am precizat, a mersului vremii și al ploilor, mai cu seamă¹. În perioadele secetoase

* Muzeul Țării Crișurilor, Oradea, etnografie@mtariicrisurilor.ro

¹ Dumitru Colțea, *Schița monografică a satului Petid, întocmită la a 600-a aniversare*, manuscris, Petid, 1974, p. 15; idem, *Contribuții la monografia etnografică a satului Cărăsău*, în *Biharia*, VI, 1978, Oradea, 1979, p. 201; Arhiva Institutului de Folclor, Cluj Napoca, 011378 - Dijir, j. Bihor, inf. Nistor Maria, n.1900, Dijir, căsătorită în Dijir, nr.40, culg. Maria

ploaia era invocată prin practici ce țin de gândirea magică, fiind folosite legile magiei prin analogie și contagiune, conform credinței că persoanele cele mai potrivite pentru a săvârși astfel de acte sunt femeile gravide, care pot transmite starea lor *binecuvântată* ogoarelor². Dar, cum nimic din ce e prea mult nu e bine, tot așa ploaia putea deveni periculoasă pentru culturi, ce puteau fi compromise de grindină și trăsnete; de aceea au supraviețuit până în zilele noastre credințele că anumite acțiuni, devenite acte magice, le-ar putea stăvili³. O seamă de credințe se referă la anumite activități interzise în unele zile, pentru a nu atrage asemenea fenomene meteorologice⁴. Vremea din anumite momente, sărbători (Crăciun, Anul Nou, Bobotează, Dragobete⁵), lunile anului (februarie, mai⁶), comportamentul viețuitoarelor (ciori, greieri, cărăbuși, pești, furnici⁷) și anumite fenomene meteorologice⁸ ofereau ocazia de pronosticare a vremii.

Prin toate acestea se demonstrează, o dată în plus, cât de legat era omul de efortul muncii sale și, totodată, milenara viețuire a românilor pe aceste meleaguri, argumentată prin tradiționalele și principalele sale ocupații: agricultura și creșterea animalelor.

Colinda este asociată în mod nemijlocit de perioada sărbătorilor de iarnă, astfel cântatul colindelor în afara perioadei specifice, consacrate ar

---

Bocșe, 1973: “La Crăciun femeile tăiau felii ceapa și luau 12 «câmeși». Le numeau pe cele 12 zile de la Crăciun până la Bobotează, iar fiecare zi corespundea unei luni a anului. Se puneau sare în coji. Dacă se umezea – prevesteau ploii și invers”.

² S.Fl. Marian, *Sărbătorile la români*, Ed. Fundației Culturale Române, vol. I-II, București, 1994, vol. II, p. 328-344; Maria Bocșe, *Grâul-finalitate și simbol în obiceiurile cu caracter agrar din valea Barcăului (Bihor)*, în *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei*, IX, Cluj, 1977, p. 267-268; Arhiva Institutului de Folclor, Cluj Napoca, 011082: Marginea, j. Bihor, inf. Strava Aurel, n.1921, nr.78; culg. E. Petruțiu, 6 iulie 1973: “«Cân’ nu ploua, femei bătrâne ca și cele însărcinate, mergeau la râu de să’rugau lu’Dumnézo să dăie plo,ie. Ele duceau și cărți dé rugăciuni dé să rugau». Participau și alte femei din sat, care asistau”.

³ Gheorghe Pavelescu, *Cercetări folklorice în sudul județului Bihor*, în *Anuarul Arhivei de Folklor*, VII, Sibiu, 1945, p. 108; Maria Bocșe, *Grâul ...*, p. 268; Adrian Fochi, *Datini și eresuri populare de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Răspunsurile la chestionarele lui Nicolae Densușianu*, Ed. Minerva, București, 1976, p. 257; Ion Ghinoiu (coordonator general), *Sărbători și obiceiuri. Răspunsuri la chestionarele Atlasului Etnografic Român*, vol. II, Banat, Crișana, Maramureș, Ed. Enciclopedică, București, 2002, p. 229-231, 246; Valer Butură, *Cultura spirituală românească*, Ed. Minerva, București, 1992, p. 146-153, 202-203, 364; Ioan Mășcaș, *Monografia satului Borșa, județul Bihor*, anul 1983, manuscris, p. 221

⁴ Maria Bocșe, *Grâul ...*, p. 268; Idem, *Alimentația cu pâine și tipologia cuptoarelor în așezările din bazinul superior al Crișului Negru*, în *Contribuții la cunoașterea etnografiei din Țara Crișurilor*, Oradea, 1971, p. 84; Ioan Mășcaș, op. cit., p. 221

⁵ Ioan Mășcaș, op. cit., p.224-225

⁶ *Ibidem*

⁷ *Ibidem*

⁸ *Ibidem*

atrage tăciune în grâne, iar pe corpul omenesc, bube⁹.

Efectele binefăctoare ale colindatului sunt generalizate în tot spațiul românesc și se răsfrânge atât asupra viitoarelor recolte agricole, cât și asupra sănătății și belșugului oamenilor și a animalelor lor. Caracterul puternic de agent apotropaic al colindei persistă și azi, astfel că oricât de modernă este locuința urbană sau rurală, seara de Ajun este consacrată primirii colindărilor, chiar dacă minunatele cete de feciori azi sunt rarități, rolurile de agent, de purtători ai norocului, al binelui, al sănătății sunt preluate de cetele de copii colindători. Persoana asupra căreia se va resfrânge favorabilul trebuie să respecte setul de cerințe specifice rolului său¹⁰, și anume să își asume rolul său de gazdă și să se pregătească în vederea primirii colindătorilor. Relația colindător-gazdă se păstrează și azi în formele vechi, cunoscute, specifice spiritualității românești, cu toate că ulița satului este transpusă acum pe verticală, casele fiind înlocuite de apartamente, dar semnele codate de așteptare și de bună primire sunt aceleași ușă-poarta deschisă și beculețe-lampă aprinsă.

Rolul gazdei este compus din mai multe aspecte, de la pregătirea casei în vederea marelui praznic al Nașterii Domnului, la primirea colindătorilor, finalizându-se cu răsplătirea cu daruri a colindătorilor. „La colindat, natura darurilor este corelată de belșugul și bogăția roadelor, existând credința că numai anumite daruri constituie echivalentul urărilor, cele care sunt un prinos din produsele anului ce a trecut și un semn de belșug pentru anul care urmează. Cum copii sunt cei ce inaugurează colindatul, darurile oferite lor sunt primele ofrande de grâne și fructe”¹¹.

Pregătirea colacilor constituia și constituie o obligație pentru fiecare gospodină, chiar dacă azi multe gospodine îi cumpără, prezența lor în gospodăria denotă supraviețuirea puternicului caracter augural al Crăciunului și caracterul agrar al societății românești.

Darurile copiilor colindători sunt și azi, în principal, din sfera alimentară și se compun din colăcei, nuci, mere, pere, prăjituri (care înlocuiesc cozonacii) și dulciuri, dar și bani. Aceste noi daruri intră în setul modernizat de cerințe al obligațiilor bivalente gazdă - colindător pe care fiecare dintre aceștia trebuie să le respecte, pentru a duce până la capăt rolul asumat, de a primi favorabilul, norocul și sănătatea și respectiv de a purta, de a mijloci favorabilul.

Primirea acestuia era și încă mai este urmărit cu un interes deosebit în

⁹ Monica Brătulescu, *Colinda românească*, Ed. Minerva, București, 1981, p. 21

¹⁰ Germina Comanici, *Cercul vieții. Roluri și performanță în obiceiurile populare*, Ed. Paideia, 2001, p. 176

¹¹ *Ibidem*

casele cu fete de măritat, în care cetele de feciori colindători poposeau timp mai îndelungat. Trecerea la statutul de fată de măritat sau fecior, pe lângă condițiile de dezvoltare biologică pe care o presupune, implică intrarea într-o perioadă de criză, din care tinerii trebuiau să iasă cât mai curând, intrând în rândul oamenilor, respectiv al muierilor, adică a persoanelor căsătorite, știut fiind că om e doar bărbatul însurat.

Astfel, căsătoria, fiind o etapă importantă și obligatorie pentru fiecare individ al comunității, acapara gândurile și preocupările tinerelor intrate în categoria fetelor de măritat. La realizarea viitoarei căsătorii își dădeau concursul și membrii colectivității pentru înscrierea fiecărui individ în normele firești de comportare ale satului tradițional. Nu întâmplător împlinirea acestui deziderat era urată prin *colinda de fată*, ce ilustra alegoric viitorul fericit al acesteia. Colinda de fată exprimă ideea că nunta reprezintă realizarea firească a unei rânduieli tradiționale, având astfel puternice valențe de fertilitate, fecunditate și de propițiere. Prin urmare, fetele colindate i se urează să treacă cu bine acest prag. În trecut, cum nunțile aveau loc imediat după Bobotează, urarea de a se căsători devine cu atât mai firească și potrivită¹². Numeroasele imagini metaforice, comune colindelor de fete și orațiilor de nuntă, întăresc afirmația apropierei în timp a celor două momente din viața fetei, Crăciunul – cu urarea de a se mărita – și perioada cășlegilor, când urarea se putea transforma în realitate. În unele locuri, casele cu fete de mărit erau colindate îndeosebi, demonstrându-se astfel, că și pe feciori îi preocupa alegerea viitoarei neveste¹³.

Ciclul sărbătorilor de iarnă era cel mai potrivit moment pentru realizarea previziunilor meteorologice legate de muncile agricole. Dar, perioada aceasta era favorabilă și altor pronosticuri, cum ar fi cele de aflarea ursitei, care se practica și se mai practică în ajunul Bobotezei, individual sau colectiv, prin obiceiul Vergelului. Obiceiul numit *Vergelul* sau *Vergelat*, păstrat viu până în zilele noastre, oferea tinerilor un alt prilej de întâlnire. A fost descris și comentat începând cu Dimitrie Cantemir¹⁴, continuând cu Simion Florea Marian¹⁵, Traian Mârza¹⁶, Gheorghe Petrescu¹⁷, Ion Bradu¹⁸, Aneta Micle¹⁹, Crăciun Parasca²⁰. Vergelul se

¹² Mihai Pop, *Obiceiuri tradiționale româneștii*, București, 1976, p. 41-67

¹³ Nicolae Cucu, *Răzbind prin ani (1930-2000)*, Oradea 2000, manuscris, p. 35-38

¹⁴ Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, Ed. Ion Creangă, București, 1978, p. 200

¹⁵ S. Fl. Marian, *op. cit.*, vol. I, p. 44-70

¹⁶ Traian Mârza, *Folclor muzical din Bihor*, Ed. Muzicală, București, 1974, p. 150

¹⁷ Traian Mârza, Gheorghe Petrescu, *Cîntecul vergelului*, în *Revista de Etnografie și Folclor*, tom 14, nr.2, București, 1969, p. 137-150

¹⁸ Ion Bradu, *Cercetări folclorice din valea Crișului Repede*, în *Zilele folclorului bihorean*, vol. II-III, Oradea, 1973, p. 143-173

¹⁹ Aneta Micle, *Mimic și dramatic în folclorul bihorean*, Oradea, 1996, p. 103

²⁰ Crăciun Parasca, *Obiceiuri și rituri caracteristice Bihorului*, în *Al cincilea anotimp*, an.I, nr. 2, martie, Oradea, 1997, p. 13

reitera anual în satele de pe văile Crișurilor și chiar până pe valea Mureșului, depășind cu câțiva kilometri granița țării, fiind regăsit și la românii din Ungaria, în satele: Cenadul Unguresc, Bătania, Chitighaz, Otlaca-Pustă, Micherechi²¹.

Vergelul era performat de fete și feciori sau numai de fete, în scopul prezicerii perechilor nuptiale sau a calităților fizice și morale ale viitorului soț. Vergelul din Țara Crișurilor se diferențiază net prin complexitatea ritologică, durata, caracterul de trecere și de petrecere și prin dimensiuneaceremonială de la cumpăna dintre ani. Desfășurarea Vergelului e mai simplă în unele zone, iar în altele este mai complexă.

O desfășurare simplă se regăsește în răspunsul din 1896 al folcloristului bihorean Vasile Sala, la chestionarele lui N. Densușeanu²², de unde cităm: “Se strâng la Bobotează fete și flăcăi. Aduc apă cu o cantă și fetele își aruncă inelele în apă. Feciorii trebuie să scoată inelele. Cine ce inel scoate, cu acea fată se va însura. Când feciorii caută inelele cu mâna în apă, fetele îi lovesc cu un lemn cioplit în patru dungi”.

În satul Cărăsău, obiceiul este deja mai amplu. Astfel, la Bobotează se așezau pe o masă din casa mare, nouă blide cu gura în jos, sub care puneau: sare, grâu, cărbune, tăciune, pâine, pieptene, oglindă, ardei etc. Tinerii intrau în tindă perechi – perechi și ridicau câte un blid să-și vadă data. Obiectele aveau semnificație – simbolică: cărbunele aducea soț sau soață “bărnace”; pieptenele arăta că va fi dințos; sare– sărăntoc; pâinea– soț bun²³.

Cel mai bogat ca simboluri deoarece se foloseau un număr de 12 obiecte, regăsim Vergelul ce se practica în Cenadul Unguresc, unde atât românele cât și sârboacele încercau să prevadă calitățile fizice și morale ale viitorului partener de viață, în Ajunul Anului Nou. Ceremonialul se desfășura în felul următor, citez: „Cînd așt’eptam Anu Nou pun’em pã masã 12 blid’e și le-ntorcem cu fundu-n sus. Una dîntrã noi s-o dus afarã și nu vadã su care blid ce pun’em. Apoi ie o vin’it și-ontors blidu. Dac-o fost su iel colac înseamna cã soțu ii a fi bogat. Pita însãmnã bunãtat’e, sare sãrãciie, cîlfî însãmnau c-a fi pãros, t’iaptãnu d’iņtos, oglinda frumos, albele mîndru, mn’ere drãgodtos, iaga cu apã cã n-a fi bețiv, ce cu țuicã c-a fi bețiv. Dacã iera ațã, zicea c-a fi sabãu²⁴, dacã piparcã²⁵ c-ave nas

²¹ Maria Gurzãu Czeglédi, *Descãntece de dragoste și practici de naturã magicã*, în *Din tradițiile populare ale românilor din Ungaria 1999*, Gyula, 1999, p. 35-45

²² Adrian Fochi, *Datini și eresuri populare de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Rãspunsurile la chestionarele lui Nicolae Densușianu*, Ed. Minerva, București, 1976, p.361

²³ Dumitru Colțea, *Contribuții la monografia...*, p. 201; consemnări succinte ale obiceiului Vergelului, din Bihor găsim și în: Ion Ghinoiu (coordonator general), op. cit., p. 216 și Adrian Fochi, op. cit., p. 361.

²⁴ Sabãu – croitor, blãnar, cojocar (din magh. szabó)

²⁵ Piparcã – ardei, mai ales iute (din magh. paprika)

mare, a fi năsos²⁶”.

Ceremonialul pare să fi fost și mai amplu în satul Petid, apropiindu-se cât de cât de Vergelul de pe Crișul Repede. “Vărgelul era un joc al tineretului în preajma căsătoriei și se practica în seara Bobotezei. Se desfășura într-una din casele de șezătoare permanente. Jocul a dispărut, deși s-a practicat cu intensitate și plăcere până în 1940. În «casa mare» se așezau pe o masă nouă farfurii întoarse cu gura în jos sub care se așezau obiecte tănuite, fiecare cu o semnificație simbolică: sare, grâu, cărbune, slănină, pâine, pieptene, oglindă, ardei. Jocul era condus de o fată și un fecior. Tinerii intrau perechi din tindă, ridicau câte o farfurie și-și vedeau «data» caracterizată după simbolul găsit sub farfurie. Semnificația obiectelor era următoarea: dacă ridicai cărbune viitorul soț era negru, pieptene-dințos, sare-sărac, pâine-bun, etc. După terminarea jocului urma hora unde juca numai tineretul. Fetele ospătau de obicei pe flăcăi, iar aceștia le făceau anumite daruri”²⁷.

Vergelul de pe valea Crișului Repede, pe lângă faptul că avea ca timp de desfășurare noaptea Anului Nou, are un scenariu mai amplu și se constituie dintr-o convergență sincretică a cuvântului, mimicului, muzicii și dansului. Există chiar un cântec de ritual, cu unele expresii greu de înțeles, dar care explică funcția ritului: “Drine, doamne, drine / Că luncile-s pline / Tă dă grâi galbine / Și dă oi sărine. / Hâșt oiță, hâșt, / Pă țarini domnești, / Făcând cununițe / Pă cap la fetițe, / Cunună de flori / Pă cap la feciori, / Scoate gogă scoate / Inel d-argințel / Mire frumușel, / Inelaș frumos / Pă norocu nost”. Pe valea Crișului Repede exista o gazdă de vergel, care se oferea singură. Tinerii de ambele sexe își aduceau de acasă bucatele și băutura necesară petrecerii²⁸. Aceștia aveau asupra lor și obiectele care urmau să fie înșirate de gazdă, pe două bețe de alun sau răchită, punându-le amestecat sau separat în cofe cu grâu. Cofele sunt date unui personaj, ”goga”, cu așa-zise virtuți oraculare și care, mascat de covată, le va potrivi, perechi, după criteriile numai de el știute, în timp ce tinerii cântă textul de mai sus²⁹. În timpul cântecului, tinerii lovesc covata cu vergelele (probabil de aici provine numele obiceiului).

Nu întâmplător vergelele sunt de alun sau de răchită, substituiri ale arborilor consacrați, investiți în credințele populare cu virtuți magice. Ca și la colindele de fată de la Crăciun, vergelul are o evidentă funcție premaritală. S-a întâmplat în multe cazuri ca o anumită pereche, stabilită în noaptea de Anul Nou, în câșlegi să

²⁶ Maria Gurzău Czeglédi, *Descânțete de dragoste*, p. 39

²⁷ Dumitru Colțea, *Schița monografică ...*, p.55-56

²⁸ Traian Mârza, Gheorghe Petrescu, *op.cit.*, p.141

²⁹ *Ibidem*

devină cu adevărat pereche nupțială. Dar, pentru a avea loc nunta, câșlegii trebuiau să fie dezlegați.

La câteva zile după performarea Vergelului, când se aflau date generale despre viitorul partener de viață, în ziua de ajun a Bobotezei fetele țineau post toată ziua, nici nu beau apă, iar seara mâncau o pogace din făină de grâu sau o felie de pâine prăjită, care trebuiau să fie bine sărate, pentru că numai așa îi apărea în vis ursitul, care-i oferea apa necesară alungării setei. Pentru asigurarea reușitei, fata trebuia să fure un fir de busuioc de la preot și să și-l pună sub pernă³⁰. În ajunul Bobotezei fetele făceau și alte practici magice de influențare a ursitei: “După ce au furat câteva fire de busuioc și le-au ascuns, se întorc înapoi în casa unde e preotul și se pun și ele puțin să șază, iar mai pe urmă, când se ridică de pe scaunul pe care au șezut, îl clătesc anume ca să-și clătească data”³¹. Sau pentru dezlegarea cununii, fata trebuia să-și pună mărgelile de la gât pe pragul ușii, ca să pășească preotul peste ele și astfel să le sfințească³². Mărgelile, ca element de podoabă prin excelență feminin capată puteri magice prin reunirea agenților magici: preotul și pragul. Preotul este aducător al divinului în fiecare casă, iar pragul, element ce asigură legătura dar și separarea dintre spațiul de dinăuntru cu cel de afară, îndeplinește rolul de simbol și mijlocitor al treceriilor, adică de pășire în statutul de femeie măritată.

Toată lumea știa de practicarea acestor acte magice și, poate din înțelegere pentru curiozitatea fetelor, umbla vorba, mai ales printre flăcăi și bărbați, că ajunarea e binevenită, că le făcea pe fete mai frumoase³³.

După aflarea ursitului urma perioada nunților, iar pentru transpunerea în realitate a viselor fetelor trebuia marcată ritualic intrarea în câșlegi. Și feciorii erau interesați de deschiderea sezonului de nunți, astfel ei erau cei care “umblau pe ulițe cu bice, buciume loveau oale ca să facă zgomot, înconjurau casele cu fete de 3 ori ca să dezlege câșlegile. Descântau: «Slobozim câșlegile / Să se mărite fetele. / Umblați feciorii, / Să vie peșitorii»”³⁴.

³⁰ S. Fl. Marian *op. cit.*, vol. I, p. 127-147; Gheorghe Pavelescu, *op. cit.*, p. 56; Ion Ghinoiu (coordonator general), *op. cit.*, p. 212-217; și feciorii țineau post în ajunul Bobotezei pentru a-și afla ursita; Dumitru Colțea, *Contribuții la monografia ...*, p. 201-202.

³¹ S. Fl. Marian *op. cit.*, vol. I, p. 131

³² *Ibidem*, p. 133; Maria Gurzău Czeglédi, *op. cit.*, p. 38

³³ S. Fl. Marian *op. cit.*, vol. I, p. 131, p. 128

³⁴ Arhiva Institutului de Folclor, Cluj Napoca, 011410: Păgaia, j. Bihor, inf. Cadar Malvina, nr. 168, n.1914, Păgaia, căsătorită în Păgaia, nr.168; culg. Maria Bocșe, 1973 : “Feciorii umblau pe ulițe cu bice, buciume loveau oale ca să facă zgomot, înconjurau casele cu fete de 3 ori ca să dezlege câșlegile. Descântau: «Slobozim câșlegile / Să se mărite fetele / Umblați feciorii / Să vie peșitorii»” sau 011630: “La Anul Nou, băieții mici de 15 ani umblau să sloboadă câșlegile. La casa la care era fată, umblau roată pe lângă casă și spuneau: «Slobozim câșlegile / Să mărită fetele»”.

Diversitatea obiectele ritualice și simbolice folosite în desfășurarea Vergelului relevă dorința tinerelor și/sau tinerilor de a prevedea viitorul, care trebuia să se înscrie în paternul unui destin specific societății tradiționale românești.